

Sygn. akt I NO 134/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

w sprawie z wniosku Ministra Sprawiedliwości

o uchylenie: uchwały nr [...] /2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r., uchwały nr [...] /2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. i uchwały nr [...] /2019 II Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 30 marca 2019 r.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 27 listopada 2019 r.

1. odrzuca wniosek o uchylenie uchwały nr [...] /2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. i uchwały nr [...] /2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r.;

2. oddala wniosek o uchylenie uchwały nr [...] /2019 II Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 30 marca 2019 r.

UZASADNIENIE

Uchwałą nr 2/2019 z dnia 11 stycznia 2019 r. I Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w [...]. ustaliło wysokość składek miesięcznych, uiszczanych przez komorników na potrzeby samorządu komorniczego w roku 2019, w wysokości 1% wynagrodzenia uzyskanego w poprzednim miesiącu (§ 1); uchwała weszła w życie z dniem jej podjęcia (§ 2).

Uchwałą nr 4/2019 z dnia 11 stycznia 2019 r. I Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w [...]. ustaliło wysokość składek miesięcznych na określone cele, uiszczanych przez komorników i asesorów na wykonywanie zadań ustawowych przez Krajową Radę Komorniczą w W., w wysokości 100 zł miesięcznie (§ 1), ustalając jednocześnie termin płatności tych składek do ostatniego dnia każdego miesiąca za miesiąc bieżący (§ 2); uchwała weszła w życie z dniem jej podjęcia (§ 3).

Uchwałą nr 4/2019 z dnia 30 marca 2019 r. II Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w [...]. zmieniło uchwałę nr 4/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. w § 1 – w zakresie ustalenia wysokości stawek miesięcznych na określone cele, płatnych przez asesorów – w ten sposób, że w miejsce 100 zł wpisano 25 zł miesięcznie (§ 1), ustalając jednocześnie termin płatności tych składek do 15 dnia każdego miesiąca za miesiąc bieżący (§ 2); uchwała weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2019 r. (§ 3).

Przedmiotowe uchwały zostały zaskarżone przez Ministra Sprawiedliwości, który we wniosku z dnia 29 lipca 2019 r. wniósł o ich uchylenie jako sprzecznych z prawem.

Skarżący wskazał, że uchwała nr 2/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. stanowi obejście przepisu prawa – tj. art. 38 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych, i z tego powodu nie powinna pozostawać w obrocie prawnym. Także co do uchwały nr 4/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. Minister Sprawiedliwości wskazał, że stanowi ona obejście przepisów prawa – tj. art. 38, art. 208 ust. 1 pkt 6 i 7 oraz art. 209 ust. 3 ustawy o komornikach sądowych, i z tego powodu nie powinna pozostawać w obrocie prawnym. Co się zaś tyczy uchwały nr 4/2019 II Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 30 marca 2019 r. skarżący podniósł, że gdyby ustawodawca chciał obciążyć obowiązkiem uiszczania

składki na potrzeby organów samorządu komorniczego asesorów komorniczych, to dałby temu wyraz w art. 38 ust. 1 oraz art. 209 ust. 3 ustawy o komornikach sądowych – poprzez uwzględnienie w ich treści asesorów jako podmiotów zobowiązanych do uiszczania tej składki i biorących czynny udział w głosowaniu nad jej wysokością – tymczasem tego nie uczynił. Ponadto Minister Sprawiedliwości wskazał, że nadanie zaskarżonej uchwale treści sugerującej, że uchwalona na rzecz Krajowej Rady Komorniczej składka (z przeznaczeniem na wykonywanie przez nią zadań ustawowych) ma charakter tzw. składki celowej, o której mowa w art. 208 ust. 1 pkt 7 ustawy o komornikach sądowych, stanowi ewidentne obejście przepisów prawa, tj. art. 38 i art. 208 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy o komornikach sądowych.

W odpowiedzi na wniosek Ministra Sprawiedliwości Prezes Krajowej Rady Komorniczej wskazał, że w ocenie samorządu komorniczego przedmiotowy wniosek nie zasługuje na uwzględnienie w żadnym zakresie i jako bezzasadny powinien zostać oddalony. Zdaniem Prezesa Krajowej Rady Komorniczej przyjąć bowiem należy, że ustawa o komornikach sądowych przewiduje dwa rodzaje składek: podstawowe, płacone miesięcznie przez komorników sądowych (art. 38 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych), w wysokości ustalonej uchwałą walnego zgromadzenia izby komorniczej (art. 208 ust. 1 pkt 6 ustawy o komornikach sądowych), podjętą bez udziału asesorów komorniczych (art. 207 ust. 4 i art. 209 ust. 3 ustawy o komornikach sądowych), oraz „celowe”, płacone jednorazowo, miesięcznie, kwartalnie lub w inny sposób, zgodnie z wolą członków samorządu komorniczego, które uchwalane są przez walne zgromadzenie izby komorniczej, przy udziale asesorów komorniczych, i dotyczą wszystkich członków samorządu komorniczego (art. 195 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych), a ich wysokość nie jest reglamentowana przez ustawę i pozostaje bez związku z wysokością obowiązkowych składek, ustalonych zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych). Reasumując, Prezes Krajowej Rady Komorniczej wskazał, że brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż zaskarżone uchwały są sprzeczne z prawem i konieczne byłoby ich wyeliminowanie z porządku prawnego. Istotą każdego samorządu (również zawodowego) jest bowiem możliwość samostanowienia, zaś wszelkie ograniczenia w tym zakresie wynikać muszą wprost z przepisów ustawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 215 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. 2018, poz. 771; dalej: u.k.s.) Minister Sprawiedliwości może zwrócić się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o uchylenie sprzecznej z prawem uchwały organu samorządu komorniczego w terminie 6 miesięcy od dnia jej otrzymania. Stosownie do art. 215 ust. 2 u.k.s. Sąd Najwyższy oddala skargę lub uchyla zaskarżoną uchwałę i, w razie potrzeby, przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu organowi samorządu komorniczego ze wskazaniem co do sposobu jej załatwienia.

W zakresie, w jakim wniosek Ministra Sprawiedliwości dotyczył uchwały nr 2/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. i uchwały nr 4/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r., stwierdzić należało, że został on zgłoszony z uchybieniem terminu, o którym mowa w art. 215 ust. 1 u.k.s.

Z akt sprawy wynika, że protokół z I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]., obejmujący uchwałę nr 2/2019 z dnia 11 stycznia 2019 r. i uchwałę nr 4/2019 z dnia 11 stycznia 2019 r., wpłynął do Ministerstwa Sprawiedliwości – Sekretariatu Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji – w dniu 28 stycznia 2019 r. Ta data – 28 stycznia 2019 r. – stanowi zatem datę otrzymania zaskarżonych uchwał I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. przez Ministra Sprawiedliwości. Wniosek o uchylenie przedmiotowych uchwał został tymczasem nadany – za pośrednictwem wyznaczonego operatora pocztowego – w dniu 29 lipca 2019 r.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na treść art. 112 k.c., zgodnie z którym termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca.

Jednocześnie, nie ulega wątpliwości, że termin do zgłoszenia przez Ministra Sprawiedliwości wniosku o uchylenie uchwały organu samorządu komorniczego,

określony został w miesiącach – i zgodnie z art. 215 ust. 2 u.k.s. wynosi 6 miesięcy od dnia jej otrzymania.

Biorąc pod uwagę brzmienie obu powołanych przepisów stwierdzić należy, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy termin do zgłoszenia przez Ministra Sprawiedliwości wniosku o uchylenie uchwały nr 2/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. i uchwały nr 4/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. skończył się z upływem dnia 28 lipca 2019 r. (o godz. 24:00). Powyższe, w świetle poczynionych powyżej ustaleń co do daty zgłoszenia rozpoznawanego wniosku przez Ministra Sprawiedliwości – co miało miejsce w dniu 29 lipca 2019 r. – implikowało stwierdzenie, że żądanie uchylenia uchwały nr 2/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. i uchwały nr 4/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. zostało zgłoszone po upływie ustawowego terminu.

Z tego względu wniosek Ministra Sprawiedliwości – w zakresie, w jakim domagał się on uchylenia uchwały nr 2/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. i uchwały nr 4/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r. – należało odrzucić.

Żądanie uchylenia uchwały nr 4/2019 II Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 30 marca 2019 r. zostało zgłoszone w terminie – i w związku z tym podlegało badaniu przez Sąd Najwyższy.

Na skutek tego badania Sąd Najwyższy rozpoznający niniejszą sprawę doszedł do przekonania, że przedmiotowe żądanie nie zasługiwało na uwzględnienie – a wniosek Ministra Sprawiedliwości o uchylenie uchwały nr 4/2019 II Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 30 marca 2019 r. winien zostać oddalony.

Wskazać bowiem należy, że uchwała nr 4/2019 II Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 30 marca 2019 r., zmieniająca uchwałę nr 4/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r., dotyczy ustalenia wysokości składek na określone cele, uiszczanych przez asesorów komorniczych – taki wniosek wynika z jej literalnego brzmienia. Jest to

zatem uchwała, o której mowa w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. Świadczy o tym także okoliczność, że w dyskusji i głosowaniu nad tą uchwałą – czego zdaje się nie dostrzegać skarżący – brali udział asesory, co potwierdza treść protokołu II Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...].; podobnie, asesory brali także udział w dyskusji i głosowaniu nad zmienioną uchwałą nr 4/2019 I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 11 stycznia 2019 r., co wynika z treści protokołu I Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...].

W świetle powyższego nie znajduje uzasadnienia twierdzenie skarżącego, zgodnie z którym uchwała nr 4/2019 II Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 30 marca 2019 r. stanowi ewidentne obejście przepisów prawa dotyczących obowiązku uiszczania składki na potrzeby organów samorządu komorniczego i sposobu ustalania jej wysokości, tj. art. 38 u.k.s. w zw. z art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s. W ocenie Sądu Najwyższego zaskarżona uchwała nr 4/2019 z dnia 30 marca 2019 r. dotyczy określenia wysokości składek na określone cele, uiszczanych przez asesorów komorniczych – a asesory mieli wpływ na jej kształt, co w sposób jednoznaczny wynika nie tylko z faktu, że uczestniczyli oni w dyskusji i głosowaniu nad tą uchwałą, ale przede wszystkim z faktu, że projekt tej uchwały został zgłoszony przez jednego z nich: asesora M. W., zatrudnionego w kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. D. K. – co wynika wprost z protokołu II Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...].

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że nawet przy założeniu, iż składki, których wysokość została określona (poprzez obniżenie) w uchwale nr 4/2019 z dnia 30 marca 2019 r., mają charakter składek na potrzeby organów samorządu komorniczego, to w związku z uprawomocnieniem się pierwotnej uchwały o ustaleniu ich wysokości, tj. uchwały nr 4/2019 z dnia 11 stycznia 2019 r. – na skutek odrzucenia spóźnionego wniosku Ministra Sprawiedliwości o jej uchylenie – obniżenie tych składek nie może być już poczytane za sprzeczne z prawem. Nie ulega bowiem wątpliwości, że walne zgromadzenie izby komorniczej ma kompetencję do modyfikacji (a zwłaszcza obniżania) składek, które zostały wcześniej określone – i to niezależnie od ich charakteru (choć w przypadku składek na potrzeby organów samorządu komorniczego musi uwzględnić ramy przewidziane w art. 38 ust. 1 *in fine* u.k.s.).

Z tego względu wniosek Ministra Sprawiedliwości – w zakresie, w jakim domagał się on uchylecia uchwały nr 4/2019 II Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w [...]. z dnia 30 marca 2019 r. – należało oddalić na podstawie art. 215 ust. 2 u.k.s.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.